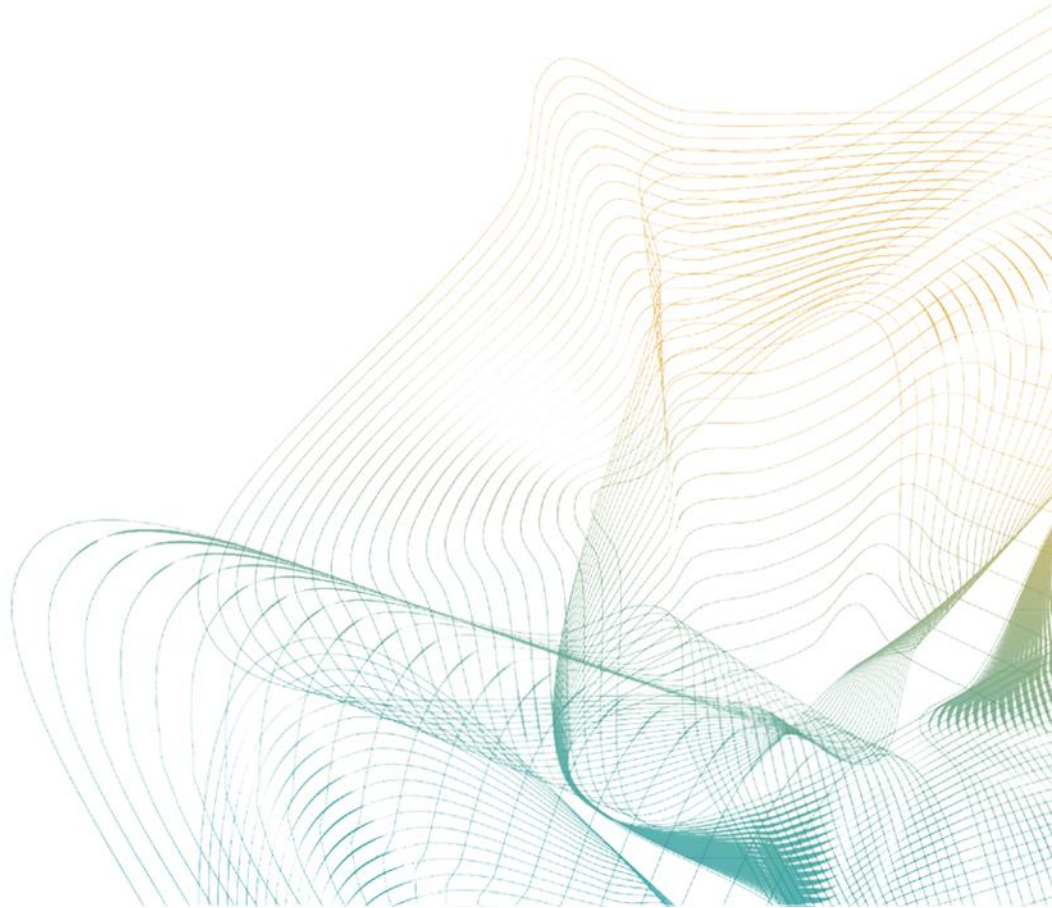

Banka Kredileri Eğilim Anketi

2018 4. eyrek

BANKA KREDİLERİ EĞİLİM ANKETİ GENEL DEĞERLENDİRMESİ

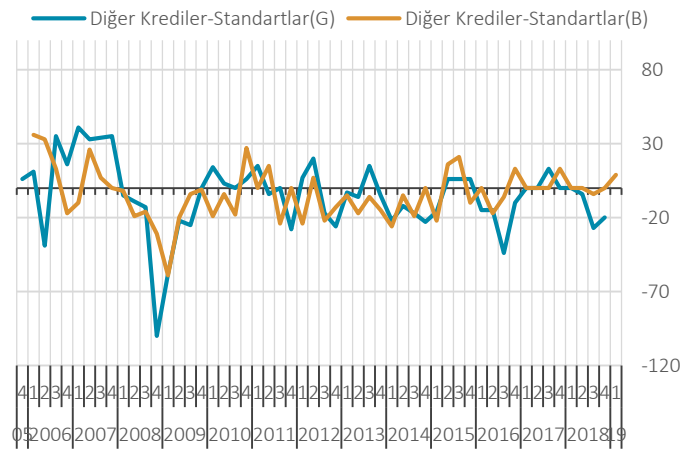
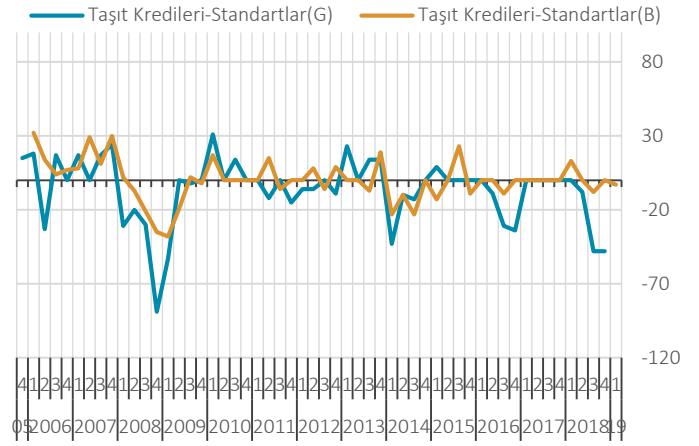
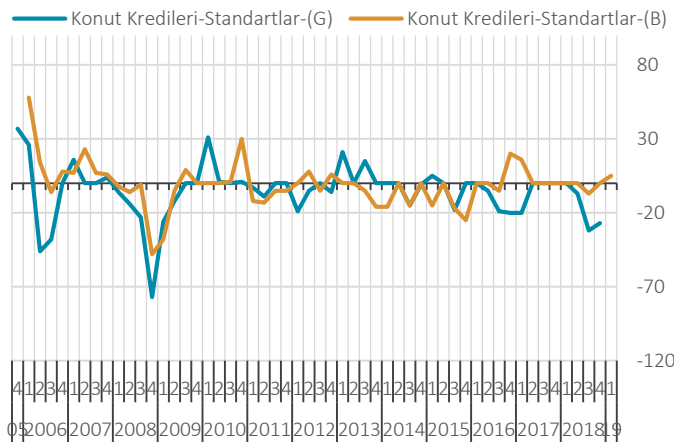
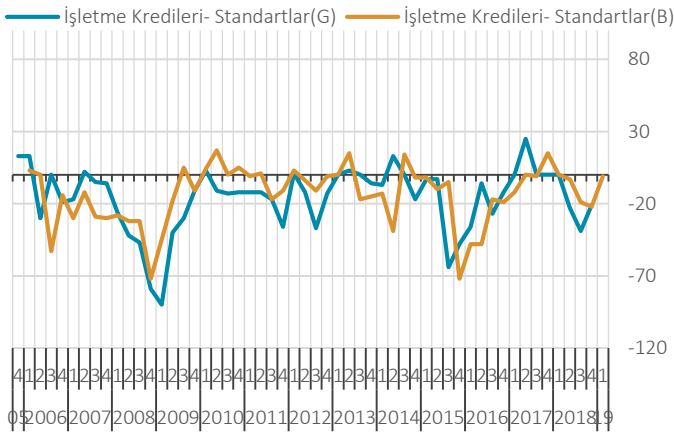
Bankaların 2018 yılının dördüncü çeyreğine ilişkin değerlendirmeleri ile 2019 yılının birinci çeyreğine ilişkin beklentilerini içeren Banka Kredileri Eğilim Anketi'nin 2018 yılı dördüncü çeyrek sonuçları incelendiğinde,

- Bankaların, tüm kredi türleri için uyguladıkları standartları sıkılaştırmaya devam ettiği ve bu sıkılaşıma sebep olan en önemli faktörlerden birisinin genel ekonomik faaliyetlere ilişkin beklentiler olduğu görülmüştür. 2019 yılının birinci çeyreği için beklentiler ise uzun vadeli krediler ve yabancı para cinsinden açılan krediler hariç işletmelere verilen kredilerde ve taşıt kredilerinde standartların temelde aynı kalacağı, konut ve diğer bireysel kredi türlerinde gevşeyeceği yönündedir.
- Anket sonuçları kredi talebi açısından incelendiğinde, yılın dördüncü çeyreğinde işletmelerin kredi talepleri genel olarak azalmıştır. Tüm bireysel kredi türlerinde de kredi taleplerindeki azalış devam etmiştir. 2019 yılının ilk çeyreğine ilişkin beklentiler ise tüm işletme kredi türlerinde ve tüm bireysel kredi türlerinde kredi talebindeki azalışın devam edeceği yönündedir.
- Bankaların fon sağlama imkânlarının gelişimi incelendiğinde, yılın dördüncü çeyreğinde yurt içi ve yurt dışı fonlama koşullarındaki sıkılaşma zayıflayarak devam etmiştir. 2019 yılı birinci çeyreği için bankaların beklentileri yurt dışı fonlama koşullarında söz konusu eğilimin devam edeceği, yurt içi fonlama koşullarında ise gevşeme görüleceği yönündedir.

I. KREDİLERE UYGULANAN STANDARTLAR

Bankalar, işletmelere kullandırılan kredilere uygulanan standartları geçen dönemin beklentileri düzeyinde sıkılaştırmıştır. Diğer bankaların rekabeti işletme kredilerine uygulanan standartları gevşetici yönde etkilerken, standartların sıkılaştırılmasındaki en etkili faktörlerin; genel ekonomik faaliyetlere ilişkin beklentiler, endüstri ya da firmalara ilişkin görünüm ile talep edilen teminatlara ilişkin riskler olduğu görülmektedir. 2019 yılının birinci çeyreği için bankaların beklentisi, uzun vadeli krediler ve yabancı para cinsinden açılan krediler hariç işletmelere verilen kredilerde standartların temelde aynı kalacağı yönündedir (Grafik 1).

Grafik 1. Standartlarda Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları
(>0; Gevşetme, <0; Sıkılaştırma),
(Gerçekleşme (G), Beklenti (B))

Not: "Gerçekleşme (G)" anılan dönemde standartlarda meydana gelen değişimi, "Beklenti (B)" ise ilgili dönem için bankalar tarafından beklenen değişimi ifade etmektedir.

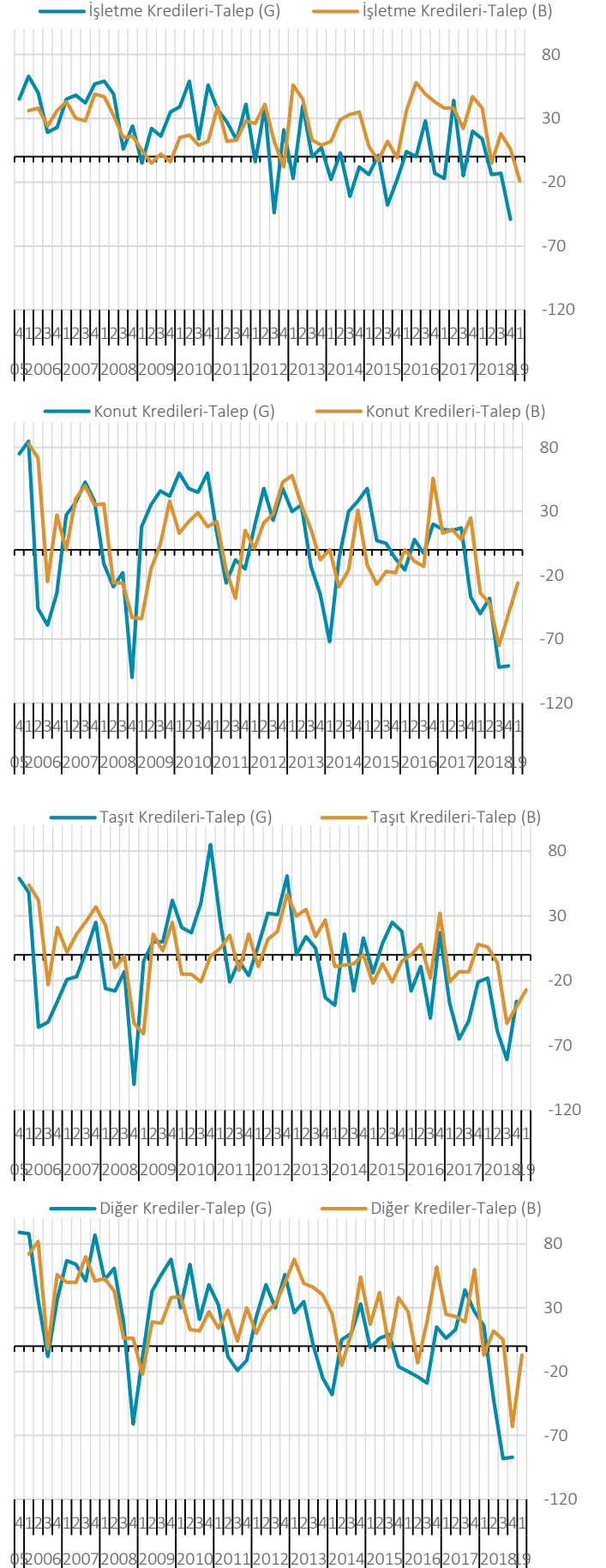
Bireysel kredilere uygulanan standartların değişimi incelendiğinde; bankaların tüm kredi türlerine uyguladığı standartların sıkılaşmaya devam ettiği görülmektedir. Konut, taşıt ve diğer kredilerde tüm faktörler standartları sıkılaştırıcı yönde etkilerken, üç kredi türünde de genel ekonomik faaliyetlere ilişkin beklentiler kredileri sıkılaştırıcı yönde etkileyen en önemli faktör olmuştur. Gelecek çeyrek dönem için beklentiler, konut ve diğer bireysel kredi türlerinde standartların gevşeyeceği, taşıt kredisinde ise temelde aynı kalacağı yönündedir (Grafik 1).

II. KREDİ TALEPLERİ

2018 yılının dördüncü çeyreğinde kredi talepleri incelendiğinde;

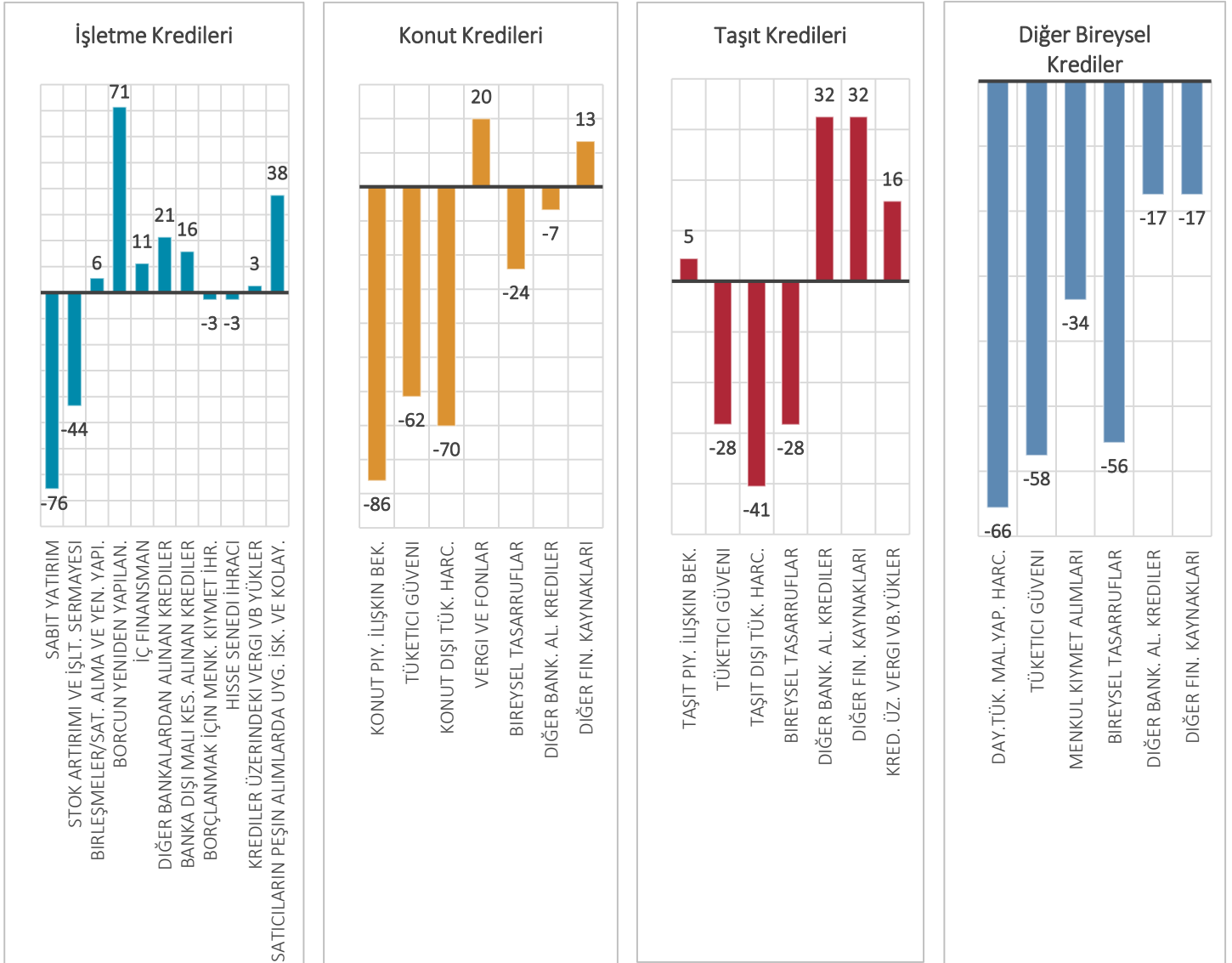
- ❑ İşletmelerin banka kredilerine olan talebi tüm kredi türlerinde azalış göstermiştir. Bireysel kredi türleri açısından incelendiğinde konut, taşıt ve diğer kredi taleplerindeki azalış da devam etmiştir. 2019 yılının ilk çeyreğinde, tüm bireysel kredi türlerinde talepteki azalışın devam etmesi beklenmektedir (Grafik 2).
- ❑ İşletmelere verilen kredilerde, sabit yatırım, stok artırım ve işletme sermayesi, borçlanmak için menkul kıymet ihracı ve hisse senedi ihracı talebi azaltıcı yönde etkileyen faktörler olurken; borcun yeniden yapılandırılması, satıcıların peşin alımlarda uyguladığı iskonto ve kolaylıklar, diğer bankalardan alınan krediler, banka dışı mali kesimden alınan krediler, iç finansman, birleşmeler/satın almalar ve yeniden yapılanma ile krediler üzerindeki vergi ve benzeri yükler talebi artırıcı yönde etkileyen faktörler olmuştur (Grafik 3).
- ❑ Bireysel kredi türlerinden konut kredisi talebini etkileyen faktörlere bakıldığında; konut piyasasına ilişkin beklentiler, konut alımı dışındaki tüketim harcamaları, tüketici güveni, bireysel tasarruflar ve diğer bankalardan sağlanan krediler talebi azaltıcı yönde etkilerken, vergi ve fonlar ile diğer finansman kaynakları talebi artırıcı yönde etkileyen faktörler olmuştur.
- ❑ Taşıt kredilerinde, taşıt alımı dışındaki tüketim harcamaları, tüketici güveni ve bireysel tasarruflar talebi azaltıcı yönde etkilerken, diğer bankalardan sağlanan krediler, diğer finansman kaynakları, krediler üzerindeki vergi ve benzeri yükler ile taşıt piyasasına ilişkin beklentiler talebi artırıcı yönde etkilemiştir.
- ❑ Diğer bireysel kredilerde ise dayanıklı tüketim mallarına yapılan harcama, tüketici güveni, bireysel tasarruflar, menkul kıymet alımları, diğer bankalardan sağlanan krediler ve diğer finansman kaynakları talebi azaltıcı yönde etkilerken, talebi artırıcı yönde etkileyen faktör bulunmamaktadır (Grafik 3).

Grafik 2. Kredi Taleplerinde Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları
(>0; Artış, <0; Azalış)

Grafik 3. Kredi Talebini Etkileyen Faktörler (Net Değişim Yüzdeleri)

(>0; Artırıcı Etki, <0; Azaltıcı Etki)

III. KREDİ KOŞUL VE KURALLARI

İŞletmelere kullandırılan kredilere uygulanan kredi koşul ve kurallarına bakıldığında; ortalama krediler üzerindeki kar marjı azaltılırken daha riskli krediler üzerindeki kar marjının artırıldığı, vade, kredi ya da kredi limitinin büyüklüğü, faiz dışında alınan ücret ve komisyonlar, teminat ihtiyacı ve kredi sözleşmesi özel koŐullarına ilişkin koşul ve kuralların da sıkılaŐtırıldığı görülmektedir.

Konut kredilerine uygulanan koşul ve kurallar açısından bakıldığında; ortalama krediler ve daha riskli krediler üzerindeki kar marjı azaltılırken teminat ihtiyacına ilişkin koşul ve kuralların sıkılaŐtırıldığı görülmektedir. Taşıt kredileri ve diğer bireysel kredilerde ise ortalama krediler ve daha riskli krediler üzerindeki kar marjının artırıldığı, ayrıca teminat ihtiyacı ve faiz dışında alınan ücret ve komisyonlara ilişkin koşul ve kuralların da sıkılaŐtırıldığı görülmektedir.

IV. FONLAMA KOŞULLARI

Bankaların fon sağlama imkânlarının gelişimi incelendiğinde; yılın dördüncü çeyreğinde yurt içi ve yurt dışı fonlama koşullarındaki sıkılaştırmanın zayıflayarak devam ettiği görülmektedir. Yurt dışı fonlama maliyeti yurt dışı fonlama koşullarını sıkılaştırıcı yönde etkilerken diğer koşul ve kurallar yurt dışı fonlama koşullarını gevşetici yönde etkilemiştir. 2019 yılı birinci çeyreği için beklenti, yurt içi fonlama koşullarının gevşeyeceği, yurt dışı fonlama koşullarının ise sıkılaşımaya devam edeceği yönündedir (Grafik 4).

Grafik 4. Fonlama Koşullarında Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları
(>0; Gevşeme, <0; Sıkılaştırma)

